

וזריחתה תחתיה בראש כל אדם, ואין צל נוטה לא לכאן ולא לכאן אלא תחתיו.
יומא - חמה.

בי קרנתא קאי - באמצע הרקיע, קרובה לנטות למזרח וקרובה לנטות למערב ואין עומדין עליה, ולהכי נקט לישנא דבי קרנתא ולא נקט בי מיצעי - דדרום קאי, לפי שגלגל חמה שחמה סובבת בו עגול הוא, ודבר עגול אין חילוק ארבע רוחות ניכר בו, ומזרחו מתעגל עד חצי דרומו וחצי צפונו ומיחזי פלגי דרום בסוף מזרח וראש מערב.

מתחילת ארבע לא ניכול - דהא טעי שש וחמש וארבע, ומשני: שמעינן ליה לר' יהודה דאמר בין חמש לשבע לא טעו, וכל שכן ארבע.

עדות מסורה לזריזין - והילכך מודי בה ר' יהודה דלא טעו בין חמש לשבע, אבל חמץ לכל מסור, וטעו, מיהו, כולי האי לא טעו, ואף על גב דטעו בין תחילת שלש לסוף חמש דהיינו שלש שעות - לא טעו בין סוף ארבע לתחילת שבע לאסרינהו בארבע, משום שבע, אף על גב דאיכא בציר משלש - משום דאיכא היכירא בחמה.

ורבא אמר - טעמא דר' יהודה בחמץ לאו משום טעותא היא, דלא טעו אינשי בין חמש לשבע כדקאמר: חמש חמה במזרח כו', והאי דקאמר תולין כל חמש - ר' יהודה לטעמיה, דאמר באידך פירקין (פסחים כא, א): אין ביעור חמץ אלא שריפה, הילכך אסרו רבנן באכילתו כדי שיהא לו פנאי ללקט עצים בינתיים, ואי שרית ליה כל חמש - אינו מזכר, אבל עכשיו דתלי ליה - רמי אנפשיה ומדבר ללקט.

אימתי - אני אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה.

שלא בשעת ביעורו - בתחילת שש וכל שש, דאכתי מדאורייתא שרי, אבל בשעת ביעורו, בשבע שהוא מזהר מן התורה - השבתתו בכל דבר, וטורח זה למה, אם אין לו עצים - ימתין עד שעת ביעורו, וישביתנו בכל דבר.

יום המעונן - שאין חמה זורחת, ואין יכולין לבדוק בחמה.

זמן סעודה לכל היא - והכל בקיאים בה.

לודים ולסטים - רעבתנים הן, אלא שהליסטים נעורין כל הלילה וישנים שחרית שעה ראשונה, ואוכלין בשניה.

יורשין - לאו משום רעבתנות, אלא הואיל ולא עמלו בו.

כמחלוקת - דר' מאיר ור' יהודה בעדות, משום דלר' יהודה טעי אינשי טפי כך מחלוקת במתניתין נמי בחמץ, משום דלר' יהודה טעי אינשי טפי, ובין לר' מאיר ובין לר' יהודה דלא מרחקי כולי טעותא כדאמרן בעדות, למר שתי שעות ולמר שלש שעות.

משום שינוי דשנין - חמץ לכל מסור, דלא תימא תנאי היא, כי קשיא לך מתניתין דסנהדרין ומתניתין דהכא, לא תימא: תנאי היא אליבא דר' מאיר ור' יהודה, דתנא דמתניתין סבר לר' מאיר אדם טועה שעה אחת ולר' יהודה אדם טועה שתיים, ותנא דסנהדרין סבר: לר' מאיר אדם טועה שתיים, ולר' יהודה שלש, אלא ודאי כאותו מחלוקת של שם כך הוא כאן, אלא משום דחמץ לכל מסור הוא, אי נמי: כי קשה לך לר' יהודה דאמר התם אין טעות בין חמש לשבע משום חמה, והכא אמר טעו - לא תימא תנאי היא, אלא כטעמו שם כך טעמו כאן, אלא שהחמץ לכל מסור, אי נמי: משום יום המעונן.

לא שנו - הך דסנהדרין אלא שהעידו על השעות, אבל הוציאו בפייהם שם הנץ החמה - אין כאן טעות אלא כזב.

בתוך הנץ - כשמתחיל הנץ.

השבתתו בכל דבר וכן איתא בירושלמי פרק כל שעה.

ארבע זמן סעודה לכל היא - לא שייך האי טעמא אלא לענין אכילה אבל לענין עדות לא.